

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE VERBO DEI|| scripto & non scripto,|| QVATVOR LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, 1599

VD16 B 1607

XVIII. De epistola Iacobi, Iudæ, secunda Petri, secunda & tertia Ioannis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53828](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53828)

*Caesarius de suo tempore loquens Epistolas Iacobi et Iudae publicè in
ntis Ecclesijs legi dicit. Sed in antiquioribus te epoco adhibet, qd in
reteribus non habet. 86. Cap. XVIII. De Verbo Dei. Lib. I.
non curam faciat. l. 2. c. 23.*

Cap. XVIII. De Verbo Dei. Lib. I.

CAPVT XVIII.

De epistola Iacobi, Iudae, secunda Petri,
secunda & tertia Ioannis.

DE HIS epistolis quosdam olim dubitasse, an
uera Apostolicæ essent, testis est Eusebius lib.
hist. cap. 25. & B. Hieronymus libro de viris ille
stribus, in Iacobo, Iudæ, Petro, & Ioanne. Ex
centioribus, **Lutherus** in prologis harum epistolarum, **Bra
tius**, **Kemnitius**, & **Centuriatores** locis notatis capite supe
riore, epistolam Iacobi & Iudæ penitus contemnunt, de re
quis dubij hærent. quanquam **Lutherus** in prologo epistolæ
ad Hebræos, posteriorem Petri epistolam inter canonicas
ponit. Erasmus in annotationibus ad has epistolas, epistolam
Iacobi affirmat, non redolere Apostolicam grauitatem; de
secunda Petri dubitat; de secunda & tertia Ioannis asserit, esse
non esse Ioannis Apostoli, sed cuiusdam alterius, de epistola
Iudæ nihil dicit. Caietanus de auctoribus epistolæ Iacobi, Iu
dæ, & secunda ac tertia Ioannis dubitat, & propterea etiam
eas minoris auctoritatis vult esse, quàm ceteras. Porro Cal
nus omnes recipit, & Calvinistæ in illa confessione Pissiacen
si, art. 3.

Nobis iam non licet aliud sentire, quàm esse has epistolas
Apostolicas & diuinas. Probatur primò de omnibus simul
quoniam ponuntur in Catalogo nomine Apostolorum Pe
tri, Iacobi, Ioannis, & Iudæ, à **Concilio Laodicensi**, **Carthe
ginensi III. Florentino**, & **Tridentino** supra citatis; item à
Innocentio I. ad Exuperium, epist. 3. & **Gelasio** in Concilio
LXX. Episcoporum. Præterea ab **Origene** homil. 7. in Iosepho
Epiphania hæres. 76. **Athanasio** in Synopsi, **Hieronymo** in
epist. ad Paulinum, de studio Scripturarum, **Augustino** lib.
de doctrin. Christ. cap. 8. **Ruffino** in exposit. Symboli, **Iudeo**
lib. 6. etymolog. cap. 1. **Damasceno** lib. 4. cap. 18. Deinde de sin
gulis seorsim. Nam epistolam Iacobi adfert ad probandum
dogma Ecclesiasticum. Concilium Mileuitanum can. 7. ean
dem citat **Dionysius** de diuin. nom. cap. 4. **Cyprianus** in lib.
ad Nouatianum, **Augustinus** in epist. 29. ad Hieron. & al
passim. Legitur quoque frequenter in Ecclesia nomine Iaco
bi Apostoli.

EPISTOLA secunda Petri citatur nomine Petri ab **Higi-**
no, epist. 2. à **S. Gregorio** homil. 18. in Ezechielem, & ab aliis
passim. Legitur in Ecclesia in festo transfigurationis. Præte-
rea, vel oportet confiteri hanc epistolam esse Petri, vel conti-
nere intolerabilem errorem, quod nullus hactenus dicere
ausus est. Nam cap. 2. auctor dicit: *Hæc Vocem nos audiimus,*
cùm essemus cum illo in monte sancto, &c. At certè in monte
sancto cùm Dominus transfiguratus est, soli cum Domino
fuerunt, Petrus, Iacobus, & Ioannes, vt Euangelium loqui-
tur, Matth. 17. Igitur epistolæ huius auctor, aut insignis ali-
quis impostor fuit, aut est vnus è tribus Apostolis Christi pri-
mariis. Et quamuis parum referat, cuius sit è tribus, quantum
attinet ad auctoritatem, tamen satis constat, non esse Iacobi,
aut Ioannis, tum quia nemo hoc vnquam dixit, tum etiam,
quoniam auctor apertè initio epistolæ vocat se Simonè Pe-
trum Apostolum Iesu Christi. Quo argumento persuasus **Be-**
da in commentario ad hanc epistolam, miratur, qua ratione
dubitari potuerit de auctore huius epistolæ.

EPISTOLA Iudæ citatur vt Iudæ Apostoli à **Dionysio** di-
uin. nom. cap. 4. à **Ferrulliano** lib. de habitu muliebri, à **Cy-**
priano in lib. ad Nouatianum, & à posterioribus frequentis-
simè. Eadem quoque testimonium habet ab **Origene** lib. 5.
in cap. 5. ad Rom. ab **Epiphano** hæresi 76. & à **Hieronymo** in
cap. 1. ad Tirum, & in Catalogo script.

EPISTOLA secunda Ioannis citatur à **Cypriano** in lib. 2.
sententiarum Concilij Carthaginensis circa finem. **EPIS-**
TOLA tertia eiusdem citatur à **Dionysio** cœlest. hierarch.
cap. 3.

At contrà non desunt argumenta. Ac **PRIMUM** quidem
Erasmi est contra epistolam Iacobi. Hæc epistola si est vllius
Iacobi, illius certè erit, qui fuit primus Episcopus Hierosoly-
morum, & de quo tam multa dicuntur in Actis Apostolorum,
& in epist. ad Gal. Sed hunc non verè esse Apostolum ex duo-
decim, constat ex **Hieronymo** in comment. cap. 1. ad Galat.
vbi dicit, grauiter errare eos, qui dicunt, Iacobum istum esse
vnum ex duodecim.

RESPONDEO, argumentum hoc **Erasmi** manifesto men-
dacio inniti. **Hieronymus** enim non dicit errare eos, qui sen-
tiunt hunc Iacobum esse vnum ex duodecim, sed eos, qui di-
cunt

cunt hunc Iacobum esse fratrem Ioannis, & quem Herodes capite plecti iussit. Esse autem hunc nostrum Iacobum vnum ex duodecim, idem Hieronymus docet, & probat in libro aduersus Heluidium, his verbis: *Nulli dubium est, duos fuisse Apostolos Iacobi vocabulo nuncupatos, Iacobum Zebedæi, & Iacobum Alphæi, istum nescio, quem minorem Iacobum, quem Maria filium, nec tamen matris Domini, Scriptura commemorat, Apostolum vis esse, an non? Si Apostolus est, Alphæi filius erit: si non Apostolus, sed tertius nescio quis Iacobus: quomodo est frater Domini putandus? Et quomodo tertius ad distinctionem maioris, appellabitur minor? cum maior & minor non inter tres, sed inter duos soleant præbere distantiam; & frater Domini Apostolus sit, Paulo dicente, alium Apostolum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini.* Præterea hoc idem multis rationibus probari posset: sed quia nec est necessarium hoc loco, & ego breuitati studeo, hoc solum dicam, non est Iacobus hic noster vnus ex numero duodecim Apostolorum, vnus Apostoli ex duodecim nullam fieri memoriam in Ecclesia: constat enim ex Euangelio Matth. 10. duos fuisse Iacobos inter duodecim, Iacobum Zebedæi & Iacobum Alphæi; In Ecclesia autem non fit memoria, nisi Iacobi fratris Ioannis, die XXV. Iulij, & huius Iacobi qui scripsit hanc epistolam, & fuit Episcopus primus Hierosolymæ, die 1. Martij ergo iste non est ille Iacobus Alphæi, sequitur, illius nullam prorsus fieri memoriam, quod est certè absurdissimum.

Argumentum SECVNDVM. Auctor huius epistolæ non utitur solita Apostolorum salutatione, sed prophanam tantum dicit, *Iacobus Dei & Domini nostri Iesu Christi vnus duodecim tribubus, quæ sunt in dispersione, salutem.* Ergo non est verisimile, eam esse Iacobi. RESPONDEO ad hoc argumentum, quod est Caietani in hunc locum, Si ista prophana salutio censenda est, illam esse habendam magis prophanam, quæ habetur Act. 13. Apostoli & seniores fratres hiis qui sunt Antiochiæ, Syriæ & Ciliciæ fratribus ex gentibus salutem. Atqui nullus Catholicus hinc salutationem, vt prophanam reprehendere auderet: igitur neque illam Iacobi vnus, vt prophanam, reprehendere debet.

Argumentum TERTIVM contra eandem epistolam est Magdeburgensium, cent. 1. lib. 2. cap. 4. col. 54. quemadmodum

dum & cetera quæ sequuntur. Eusebius affirmat li. 2. hist. cap. 23. hanc epistolam, & illam Iudæ esse adulterinas, igitur non sunt firmę auctoritatis. **R E S P O N D E O**, mendacium esse hoc, non argumentum; hæc enim sunt Eusebij verba loco citato ab aduersariis: *Sciendum, inquit, est, quod à nonnullis non recipiantur. & addit: Nos tamen scimus etiam istas cum ceteris ab omnibus penè Ecclesiis recipi.*

Argumentum **Q V A R T V M**. Hæc epistola multum aberrat ab analogia doctrine Apostolicæ. Nam cap. 2. iustificationem non fidei soli, sed operibus adscribit, cum Paulus Rom. 3. dicat, hominem iustificari ex fide sine operibus. **R E S P O N D E O**, hoc argumento confiteri Lutheranos, se esse filios veterum illorum hæreticorum, contra quos epistola ista scripta fuit. Audi enim, quid Augustinus scribat lib. de fide & operibus, cap. 14. *Quare, inquit, iam illud videamus, quod excutiendum est à cordibus religiosis, ne mala securitate salutem suam perdant, si ad eam obtinendam sufficere solam fidem putauerint, bene autem vivere, & bonis operibus viam Dei tenere neglexerint. Nam etiam temporibus Apostolorum non intellectis quibusdam subobscuris sententiis Apostoli Pauli, hoc eum quidem arbitrati sunt dicere, &c. Et infra: Quoniam ergo hæc opinio tunc fuerat exorta, alia Apostolica epistola Petri, Ioannis, Iacobi, Iudæ, contra eam maxime dirigunt intentionem, & vehementer astruant, fidem sine operibus nihil prodesse: sicut etiam ipse Paulus non qualem libet fidem, qua in Deum creditur, sed eam salubrem, planèq; Euangelicam definiuit, cuius opera ex dilectione procedunt.*

Ad argumentum autem respondemus cum Augustino præfatione in Psal. 31. Apostolos non pugnare inter se, nam Paulus loquitur de prima iustificatione, qua homo fit iustus ex iniusto, & nomine operum intelligit opera, quæ fiunt sine fide & gratia, solis viribus liberi arbitrij: Iacobus autem loquitur de secunda iustificatione, qua quis ex iusto fit iustior: iuxta illud Apoc. vlt. *Qui iniustus est iustificetur adhuc*, & nomine operum intelligit opera, quæ fiunt cum fide, & auxilio gratiæ Dei. Quemadmodum enim non potest homo seipsum procreare, vel à mortuis excitare, tamen posteaquam natus est, potest seipsum opere suo alere & augere: ita non potest peccator seipsum iustum facere: tamen potest, cum iustus est, ope-

ribus suis augere iustitiam. Sed de hac questione suo loco plenius disputabitur.

Argumentum QUINTVM. Hæc epistola muta est de opere Christi, & doctrina fidei, & solum de operibus concionatur: solent verò Apostoli semper aliquid interferere de fidei doctrina: non igitur Apostolica hæc epistola est. RESPONDEO, Apostolum Iacobum de industria totum esse in operibus commendandis, ut ex Augustino supra demonstrauius, propterea quod fidei doctrinam satis explicuerant Euangelistæ, & Paulus, & ij aduersus quos ipse scribit, doctrinam fidei nimis extollebant, & bona opera negligebant. Adde præterea, si ideo hæc epistola adulterina iudicanda est, quia totum ferè consumitur in operibus bonis commendandis. Proverbia quoque, & Ecclesiastem Salomonis adulterinos libros existimari debere, cum nihil in iis, præter conciones de moribus legatur; vel si Proverbia, & Ecclesiastes inter sacros libros habendi sunt, aduersariis etiam consentientibus, nulla certè causa est, cur Iacobi epistolam libris illis perfunilem reiiciamus.

Argumentum SEXTVM. Iste auctor cap. 1. & 2. vocat legem libertatis legem Testamenti veteris, at eam vocat legem seruitutis Apostolus Paulus Galat. 4. non igitur vtraque epistola Apostolica esse potest: constat autem epistolam ad Galatas Apostolicam esse, igitur quæ fertur nomine Iacobi, non Apostolica, sed Apostolicæ contraria est. RESPONDEO, Iacobum non loqui de lege veteri, sed de noua, cum eam legem libertatis appellat. Sed ideo illis visus est Iacobus loqui de lege veteri, quia mentionem facit Decalogi præceptorum, & ipsi somniant, legem nouam non continere vlla præcepta, sed solas promissiones gratiæ fideique prædicationem. At sine vlla dubitatione falluntur. Siquidem præcepta Decalogi non minus ad Christianos, quam ad Hebræos pertinent, ut ex 5. cap. Matth. aliisque locis colligitur; sed hoc interest inter nouum & vetus Testamentum, quod vetus leges adferebat, non autem vires ad eas leges implendas suppeditabat: proinde lex timoris ac seruitutis, & dicebatur, & erat. Testamen- tum verò nouum vnà cum legibus gratiam præbet, qua homines adiuti, faciliè, & liberè, ac libenter implent ipsa præcepta, & propterea dicuntur Christiani non esse sub lege, & iustis

his dicitur lex non esse posita, non quod eam seruare non debeant, sed quia lex eos non premit aut grauat, cum eam libentissimè liberrimeque seruent.

Sed Augustinum hæc ipsa docentem audiamus, lib. de nat. & gratia, ca. 57. *Si Spiritu ducimini, inquit, non estis sub lege, Vtique lege quæ timorem incutit, non tribuit caritatem, quæ caritas Dei diffusa est in cordibus nostris, non per legis litteram, sed per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Hac est lex libertatis, non seruitutis, quia caritatis Vtique, non timoris; de qua & Iacobus Apostolus ait; Qui autem perspexerit in lege perfecta libertatis, etc. Et in cap. 6. ad Gal. Eadem, inquit, Scriptura & idem mandatum, cum bonis terrenis inhiantes premit seruos, Testamentum Vetus; cum in bona aeterna flagrantes erigit liberos, Testamentum nouum vocatur. Et libro de continentia, cap. 3. Non sumus sub lege bonum iubente, non dante; sed sumus sub gratia, quæ id quod lex iubet, faciens nos amare, potest liberis imperare.*

Argumentum SEPTIMUM. Auctor huius epistolæ testimonia profert ex epistolis Petri & Pauli, non igitur ipse Apostolus, sed aliquis ex Apostolorum discipulis fuit. RESPONDEO, non citari in hac epistola vlla loca Petri vel Pauli, sed inde aduersarios esse deceptos, quod viderint ad marginem libri è regione verborum Iacobi, loca quædam Petri vel Pauli annotari. At etiam in marginibus epistolarum Pauli notari videmus loca quædam ex epistolis Petri, & aliorum Apostolorum; & ad marginem prioris epistolæ Petri, & primæ Ioannis annotantur plurima loca Pauli; nec tamen epistolæ istæ Petri, Pauli, Ioannis in dubium reuocantur. Nec enim eiusmodi annotationes significant vnum Apostolum ab alio citari, sed similes sententias in Apostolis inueniri, quod Spiritus sanctus ideo fecit, vt ostenderet se vnum, atque eundem eorum omnium auctorem esse. Quod idem videmus etiam in Prophetis: Isaias enim & Michæas vno atque eodem vixerunt tempore, cum vterque in initio sui libri se scripsisse commemoret in diebus Ioatham, & Achaz, & Ezechia Regum Iuda; & tamen inuenimus Isaiæ 2. & Michææ 4. insignem prophetiam de Christo, non modò sententiis, sed etiam verbis iisdem descriptam.

Argu-

Argumentum OCTAVVM. Epistolæ huius auctor non vocat Apostolum Christi, vt Paulus facit, non igitur credibile est, eum Apostolum esse, sed discipulum aliquem inferiori notæ. RESPONDEO, si eiusmodi ratiunculis fides habenda esset, non solum epistolam Iacobi, sed etiam aliquot alia Pauli & Ioannis reiiciendas fore. Siquidem Paulus in epistola ad Philippeneses, in vtraque ad Thessalonicenses, & ad Philemonem, non vocat se Christi Apostolum, sed aut seruum, vt facit Iacobus, aut nihil addit; Ioannes quoque nec in epistolis, nec in Apocalypsi Apostolum se nominat.

CONTRA epistolam Iudæ proferunt iidem Magdeburgenses argumenta quatuor. PRIMVM, quia non se vocat Apostolum, sed hoc iam est solutum. SECVNDVM, quia Iudas asserit, se post Apostolos vixisse, cum ait: *Memores estote Verborum, quæ prædicta sunt ab Apostolis Domini nostri Iesu Christi, qui dicebant vobis, quoniam in nouissimis temporibus venient illusores, &c.* citans apertè quædam ex secunda epistola Petri. RESPONDEO, Iudam simul cum Apostolis vixisse, sed tamen posterius epistolam scripsisse, quam Petrum & Paulum, & ideo meritò potuisse eorum epistolas citare: quemadmodum etiam Petrus in secunda epistola mentionem facit epistolarum Pauli, cum tamen & simul vixerint, & eadem die sint coronati.

Argumentum TERTIVM, Iudas non in Græcia, sed in Perside prædicauit, igitur si quid scripsisset, non Græcè, sed Persicè scripsisset. RESPONDEO, Iudam, etsi in Perside prædicauerit, tamen non ad Persas, sed ad Iudæos per orbem terræ dispersos epistolam suam scripsisse, ad quos etiam Petrus & Iacobus scripserant. Meritò proinde scribere voluisse lingua Græca, quæ tunc communissima erat. Præterea quis non videt, quàm ineptum argumentum sit, Iudas in Perside prædicauit, igitur lingua Persica scribere debuit: Si quid enim valeret eiusmodi argumentum, pari ratione colligeremus, Petrum, qui Romæ docuit, & ex eadem vrbe duas epistolas scripsit; Latinè, non Græcè scribere debuisse, & Matthæum, qui prædicauit in Æthiopia, oportuisse Æthiopica lingua scribere Euangelium: Paulum quoque, qui in Italia prædicabat, cum scriberet ad Timothæum, ad Philemonem & ad Hebræos, debuisse Latinè scribere, non Græcè vel Hebraicè.

Argu-

Argumentum **QVARTVM**. Iudas refert, historiam alterationis inter Michaëlem Archangelum & Diabolū de Mofi corpore, & vaticinium quoddam Henoch. At nihil horum legitur in probatis Scripturis. Igitur epistola hæc inter apocryphas numeranda est. **RESPONDEO**, quamuis Tertullianus libro de habitu muliebri contendat, librum Henoch esse canonicum, & Beda in hanc epistolam dicat, tempore Iudæ librum Henoch verum & canonicum in manibus hominum fuisse, etsi modò non existeret: tamen probabilius videri librum esse apocryphum. Ceterum, vt Hieronymus in cap. 1. ad Tit. & Augustinus lib. 15. de ciuitat. Dei, cap. 23. & lib. 18. cap. 38. dicunt, etiam in apocryphis esse aliquid veri, & hoc Iudam protulisse, nec tamen propterea totum librum approbasse; sicut etiam Paulus Act. 17. 1. Cor. 15. & ad Tit. 1. profert testimonia ex ethnicis Poëtis, Arato, Menandro & Epimenide: nec tamen idcirco Poëtas illos consecrauit.

AT IUDAS, inquit Caietanus, librum Henoch non vt apocryphum, sed vt propheticum citat. **RESPONDEO** cum Augustino lib. 15. de ciuit. Dei, cap. 23. sine dubio credendum esse, Henoch aliquid prophetici & diuini scripsisse, & eius vaticinium insertum fuisse in eo libro, quæ Iudas citat; sed eum librum propterea apocryphum esse, quòd multa incerta & fabulosa contineat, simul cum hoc vero vaticinio, quod Iudas citat.

CONTRA secundam Petri solùm obiicitur diuersitas styli à prima, quam constat certò esse Petri; quæ obiectio Erasmi est, à quo non parum dissentiunt Mageburgenses, quippe qui scribunt sibi videri valdè similem stylum huius epistolæ stylo epistolæ prioris. **RESPONDENT** B. Hieronymus q. 11. ad Hedibiam, styli diuersitatem, si quæ sit, natam ex interpretis diuersitate. Nec enim Petrum semper vno atq; eodem interprete vsum esse.

CONTRA secundam & tertiam Ioannis solùm obiiciunt auctoritatem Papiæ apud Eusebium, lib. 3. hist. cap. 39. & Hieronymum de viris illustribus in Ioanne. Tradidit enim Papias duos fuisse Ioannes, vnum Apostolum, & alterum qui senior dicebatur: & quoniam auctor harum epistolarum non Apostolum, sed seniore se nominat: verisimile esse videtur duas has breuissimas epistolas à Ioanne seniore, non ab Apostolo

stolo Ioanne scriptas esse. At hæc leuior coniectura est, quam vt opponi debeat, ne dicam præponi tot Conciliorum, Pontificum & Patrum auctoritati, qui has epistolas Ioanni Apostolo tribuunt; præsertim cum nec Papias dixerit, has epistolas non esse Ioannis Apostoli (solum enim ille duos Ioannes nominat, vter autem epistolas scripserit, tacet) & Ioannes Apostolus merito senior dici potuerit, quod post omnes Apostolos vixerit, & ad extremam vsque peruenerit senectutem. Porro S. Hieronymus de his epistolis ad eum non dubitauit, eas citaturus in epist. 85. ad Euagrium, ita cœperit: *Clangit tuba Evangelica, filius tonitruus, quem Iesus amauit plurimum, qui e pectore Saluatoris doctrinarum fluent a potant.*

CAPVT XIX.

De Apocalypsi.

AP O C A L Y P S I M Ioannis ex antiquis hereticis Marcionistæ respuebant, teste Tertulliano lib. 4. contra Marcionem, necnon Alogiani & Theodotiani, teste Epiphanio hæres. 51. & 54. Ex nouis LUTHERVS in prologo dicit, se aliquid in ea desiderare cum Apocalypsis asserat fore beatos, qui seruât ea quæ in ipsa scripta sunt, cum tamen nemo intelligat quæ illa sint. In præfatione verò antiquiore Testamenti noui ait, se Apocalypsim neque pro Prophetico, neque pro Apostolico libro recipere, sed similem iudicare lib. 4. Esdræ. BRENTIUS & Kemnitius locis notatis Luthero subscribunt: Magdeburgenses autem cent. 1. lib. 2. cap. 4. col. 56. à Luthero deficiunt ad Calvinum & cum eo acriter pugnant pro Apocalypsi aduersus alios Lutheranos. Erasmus in fine annotationum in Apocalypsim varias coniecturas anxie quarit, vnde probet hunc librum non esse Ioannis Apostoli.

Nec defuerunt olim Catholici, qui de huius libri auctoritate vel auctore dubitarent. Nam Caius quidam verustus auctor librum hunc Cherinthi hæretici esse affirmabat, teste Eusebio lib. 3. hist. cap. 28. DIONYSIVS verò Alexandrinus apud Eusebium lib. 7. cap. 23. hanc opinionem Caij refellens librum diuinum & canonicum esse asserit: tamen subdubitans, sit ne Ioannis Apostoli, an alterius Ioannis. Denique

B.H.14